

جمهوری اسلامی ایران

وزارت تعاون

۱۴۳۱۵۰
۸۹،۶،۲۲
دوره

به: ادارات کل تعاون استان ها

موضوع: آیین نامه داوری در بخش تعاونی

باسلام

با استناد به بند (۲) ماده (۶۶) قانون بخش تعاونی اقتصاد جمهوری اسلامی ایران و در راستای واگذاری امور به اتحادیه ها و اتاق های تعاون و فراهم نمودن امکان رسیدگی تخصصی به شکایات و حل اختلافات تعاونی ها و در اجرای ماده (۴) دستورالعمل رسیدگی به شکایات، ناظر به بند (۹) ماده (۴۳) و بند (۳) ماده (۵۷) قانون بخش تعاونی، آیین نامه داوری در بخش تعاونی به شرح پیوست ابلاغ می گردد. ضروری است اتحادیه های تعاونی و اتاق های تعاون نسبت به طرح و تصویب آیین نامه ابلاغی در مجامع عمومی مربوطه به یکی از طرق ذیل اقدام نمایند:

۱- طرح و تصویب متن ذیل در اولین مجمع عمومی عادی یا مجمع نمایندگان مربوطه (حسب مورد).

الف/ پیش نویس مصوبه جهت اتحادیه های تعاونی:

مجمع عمومی عادی مورخ ..... اتحادیه ..... با استناد به بند (۶) ماده (۳۴) و بند (۹) ماده (۴۳) قانون بخش تعاونی تصویب نمود:
حل اختلاف و داوری در محدوده امور مربوط به تعاونی ها مطابق آیین نامه داوری ابلاغی وزارت تعاون و اصلاحات بعدی آن صورت می گیرد.

ب/ پیش نویس مصوبه جهت اتاق های تعاون:

مجمع نمایندگان مورخ ..... اتاق تعاون ..... با استناد به بند (الف) تبصره (۱) ماده (۵۹) و بند (۳) ماده (۵۷) قانون بخش تعاونی تصویب نمود:
حل اختلاف و داوری در محدوده امور مربوط به تعاونی ها مطابق آیین نامه داوری ابلاغی وزارت تعاون و اصلاحات بعدی آن صورت می گیرد.

(۱۱)

جمهوری اسلامی ایران

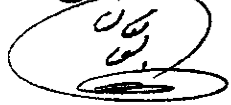
وزارت تعاون

۲- اصلاح بند "حل اختلاف و داوری تعاونی‌ها" در موضوع فعالیت اساسنامه در مجمع عمومی فوق‌العاده یا مجمع نمایندگان (حسب مورد) به شرح ذیل:

" حل اختلاف و داوری در محدوده امور مربوط به تعاونی‌ها مطابق آیین نامه داوری ابلاغی وزارت تعاون و اصلاحات بعدی آن "

مسئولیت حسن اجرای این بخشنامه به عهده مدیران کل دفاتر تخصصی ستاد و مدیران کل استانها است.

محمد عباسی

جمهوری اسلامی ایران

وزارت تعاون

وزیر

شماره :

تاریخ :

پوست :

آیین نامه داوری در بخش تعاونی

بخش اول: کلیات

ماده ۱- اصطلاحات و تعاریف

اصطلاحات و عبارات مندرج در این آیین نامه در معانی مشروح ذیل به کار می رود.

۱- **داوری:** به معنای رسیدگی و حل و فصل اختلافات میان اعضاء یا سهامداران غیر عضو

تعاونی ها با تعاونی مربوطه یا تعاونی ها با یکدیگر و یا اعضاء اتاقهای تعاون با اتاق مربوطه در

خارج از دادگاه در اتحادیه های تعاونی و اتاق های تعاون است که طرفین اختلاف، داوری را به

موجب اساسنامه مورد عمل خود یا شرط ضمن عقد یا توافق بعدی به آنها ارجاع نموده اند.

۲- **مرجع داوری:** حسب مورد عبارت است از اتحادیه تعاونی مربوط یا اتاق تعاون اعم از

شهرستان، استان و مرکزی، خواه طرفهای دعوا، عضو آن اتحادیه تعاونی یا اتاق تعاون باشند یا

نباشند. در صورت عدم وجود اتحادیه تعاونی مربوط یا وقوع اختلاف بین تعاونی های با نوع و

ماهیت متمایز یا موضوع فعالیت مختلف، مرجع داوری براساس مرکز اصلی این تعاونی ها، حسب

مورد، اتاق تعاونی شهرستان، استان و مرکزی خواهد بود.

تبصره ۵- مرجع داوری، وظیفه هماهنگی، سازماندهی، نظارت و مدیریت جریان داوری را به عهده

دارد بدون آنکه خود مباشرت به داوری کند.

۳- **اتحادیه تعاونی مربوط:** اتحادیه ای است که تعاونی عضو آن است و یا موضوع فعالیت آن با

فعالیت تعاونی طرف اختلاف، واحد یا مشابه است.

تبصره ۱۵- در مواردی که تعاونی عضو هیچ اتحادیه ای نیست و نیز در مواردی که تعاونی عضو

بیش از یک اتحادیه است، اتحادیه تعاونی مربوط اتحادیه ای است که موضوع فعالیت آن با

موضوع فعالیت تعاونی بیشترین تشابه را داشته باشد.

تبصره ۲۰- در موارد اختلاف تشخیص با وزارت تعاون است.

جمهوری اسلامی ایران

وزارت تعاون

وزیر

شماره :
تاریخ :
پوست :

۴- **سهامدار غیر عضو:** شخص حقیقی یا حقوقی غیر عضو که دارای سهام تعاونی است.

۵- **داور:** فرد یا افرادی که اتحادیه‌های تعاونی یا اتاق‌های تعاون برای انجام داوری موضوع این مقررات، از بین افراد متعهد، با تجربه و دارای دانش حقوقی یا تجاری یا آشنا به موضوعات تعاونی و فنی مربوط به موضوع اختلاف انتخاب می‌نماید. داور در این مقررات اعم از داور واحد یا هیأت داوری است.

ماده ۲- قلمرو و محدوده داوری

۱- داوری میان طرفهای دعوا در محدوده موضوع فعالیت تعاونی و مفاد اساسنامه یا در روابط متقابل تجاری و صنفی آنها مشمول قواعد و مقررات مندرج در این آیین نامه خواهد بود.

تبصره - رسیدگی به دعاوی کیفری و اختلافات با ماهیت یا وصف جزایی از شمول این مقررات خارج بوده و تشخیص این امر با داور یا مرجع داوری است. همچنین رسیدگی به دعاوی اعضا یا سهامداران غیر عضو شرکتهای تعاونی بایکدیگر یا با اشخاص ثالث جز در صورت توافق دو طرف از شمول این مقررات مستثنی می‌باشد.

۲- طرفین اختلاف که به موجب اساسنامه مورد عمل موظف به ارجاع اختلافات به داوری شده‌اند باید براساس مقررات حاضر، اختلافات خود را از اعم از آن که در مراجع قضایی طرح شده یا نشده باشد و در صورت طرح در هر مرحله از رسیدگی باشد به مرجع داوری مورد توافق ارجاع دهند و در صورتی که چنین تکلیفی در اساسنامه مقرر نشده باشد، می‌توانند با توافق، موضوع مورد اختلاف را به داوری ارجاع کنند.

ماده ۳- موافقتنامه داوری

۱- موافقتنامه داوری توافقی است که به موجب آن طرفین حل و فصل تمام یا بعضی از اختلافات خود را که در مورد یک یا چند رابطه حقوقی معین اعم از قراردادی یا غیر قراردادی بوجود آمده یا ممکن است در آینده حادث شود به داوری اتحادیه تعاونی یا اتاق تعاون محول می‌نمایند.

۲- در مواردی که طرفین دعوا به موجب اساسنامه مورد عمل خود، داوری موضوع این مقررات را پذیرفته‌اند مندرجات اساسنامه آنها در این زمینه به منزله موافقتنامه داوری محسوب می‌شود.

جمهوری اسلامی ایران
وزارت تعاون

وزیر

شماره :
تاریخ :
پوست :

موافقتنامه داوری در سایر موارد می تواند طی هر گونه سندی که به امضای طرفین رسیده است یا از طریق مبادله نامه، یا نظایر آن منعقد شده باشد.

۳- ارجاع به سندی در قرارداد کتبی که متضمن شرط داوری باشد نیز به منزله موافقتنامه داوری است.

بخش دوم: جریان داوری

ماده ۴- درخواست داوری

داوری با تسلیم درخواست به مرجع داوری به عمل می آید.

درخواست داوری باید متضمن نکات زیر باشد:

۱- مشخصات کامل و نشانی طرفین.

۲- تعیین خواسته.

۳- توضیح ادعا و دلایل آن و وقایعی که موجب بروز اختلاف شده است.

۴- شرط داوری یا موافقتنامه داوری.

۵- اظهار نظر در مورد تعداد داوران.

۶- امضاء خواهان (در صورت عجز از امضاء، اثر انگشت).

تبصره ۱- خواهان داوری مکلف است رونوشت یا تصویر مصدق اسناد مثبته راضیمه درخواست

خود کرده واصل آنها را در صورت درخواست داور یا مرجع داوری ارائه نماید.

تبصره ۲- در صورتی که درخواست داوری به نمایندگی یا وکالت تقدیم شود، درج مشخصات

نماینده یا وکیل و ارائه اسناد مثبت سمت الزامی خواهد بود.

تبصره ۳- تسلیم درخواست داوری ناقص به مرجع داوری، مادام که تکمیل نشده، تکلیفی برای

مرجع داوری ایجاد نمی نماید.

ماده ۵ - تبادل لوایح

الف- پس از دریافت درخواست داوری، مرجع داوری یک نسخه از درخواست و اسناد و مدارک

ضمیمه آن را جهت پاسخ گویی به خواننده ابلاغ می کند. خواننده باید ظرف ۱۰ روز از تاریخ ابلاغ

درخواست داوری، پاسخ خود را که مشتمل بر اطلاعات ذیل باشد، به مرجع داوری تسلیم نماید:

جمهوری اسلامی ایران

وزارت تعاون

وزیر

شماره :
تاریخ :
پوست :

۱. مشخصات کامل همراه با نشانی پستی و حسب مورد هرگونه اسناد مثبت سمت؛ در صورتیکه دفاع به نمایندگی یا وکالت به عمل آید.

۲. پاسخ به ادعاها، بیان ایرادات و مدافعات و ارائه هرگونه دلیل و اسناد و مدارک.

۳. اظهار نظر در خصوص تعداد داوران.

ب- در صورتیکه خواننده دعوای متقابلی داشته باشد باید ضمن پاسخ به درخواست داوری، به مرجع

داوری تسلیم و ثبت کند. دعوای متقابل باید مشتمل بر موارد زیر باشد:

۱. بیان دعوا، منشاء و دلایل آن.

۲. ذکر خواسته دعوای متقابل.

ج- مرجع داوری دعوای متقابل را به خواهان ابلاغ می کند و خواهان باید ظرف ۱۰ روز از تاریخ ابلاغ

آن، لایحه جوابیه خود را به مرجع داوری تسلیم نماید.

د- پس از تبادل لوائح اولیه به شرح فوق و تکمیل پرونده و تعیین «داور» طبق این آئین نامه و

اعلام قبولی او، مرجع داوری پرونده را به «داور» تسلیم می کند.

ماده ۶- ابلاغ اوراق و اخطاریه ها

ابلاغ کلیه اوراق و اخطاریه ها از طریق پست سفارشی انجام خواهد شد. ابلاغ اوراق در محل داوری به

صورت حضوری نیز معتبر است.

بخش سوم : ترکیب داوری

ماده ۷- تعیین داوران

الف) طرفین می توانند ضمن موافقتنامه داوری یا به موجب توافقنامه جداگانه، در خصوص تعداد

داوران، توافق نمایند. در صورت فقدان چنین توافقی و نیز در صورتیکه بین طرفین در این خصوص

اختلاف باشد، به ترتیب زیر اقدام خواهد شد و رجوع طرفین به مرجع داوری به منزله قبول ترتیبات

زیر است:

جمهوری اسلامی ایران

وزارت تعاون

وزیر

شماره :
تاریخ :
پوست :

مرجع داوری باتوجه به موضوع دعوی، یک نفر را به عنوان داور انتخاب می نماید و به طرفین اعلام می کند تا اگر اعتراض یا جهات رد نسبت به داور مذکور دارند، ظرف مهلت پنج روز پس از معرفی داور به مرجع داوری، اعلام کنند.

چنانچه هر یک از طرفین ظرف مهلت مقرر اعتراض یا جهات رد موجهی نسبت به داور منتخب اعلام نمایند و مورد قبول مرجع واقع شود، مرجع داوری فرد دیگری را معرفی خواهد نمود، در غیر اینصورت مرجع داوری پرونده را به او تسلیم می کند.

ب) در مواردی که توافق شده هیأت داوری به اختلاف رسیدگی کند، به ترتیب زیر عمل می شود: هر یک از طرفین مکلف است داور اختصاصی خود را ظرف مدتی که مرجع داوری تعیین می کند از میان داوران مرجع انتخاب و معرفی کند و سپس طرفین یا داوران اختصاصی ایشان (با موافقت طرفین)، مکلفند ظرف مدت پنج روز داور سوم (سرداور) را به اتفاق تعیین و معرفی نمایند. در صورتیکه طرفین ظرف مهلت مقرر داوران اختصاصی خود یا سرداور را انتخاب و معرفی نکنند، مرجع داوری حسب مورد، داور طرف ممتنع یا سرداور (یا هر دو) را، انتخاب و معرفی می نماید تا اگر هر یک از طرفین اعتراض یا جهات رد نسبت به داور اختصاصی طرف دیگر یا سرداور دارند، ظرف مهلت پنج روز پس از معرفی داور به مرجع اعلام کنند.

تبصره ۱- رسیدگی به اعتراض یا جهات رد نسبت به داور یا سرداور که در این مرحله مطرح شود، با مرجع داوری است و تصمیم مرجع در این خصوص قطعی است و در صورتیکه اعتراض یا جهات رد متوجه باشد و مورد قبول قرار گیرد، مرجع داوری فرد دیگری به ترتیب فوق انتخاب می کند.

تبصره ۲- داور یا داوران منتخب بایستی موافقت خود را نسبت به هر داوری قبل از ارجاع پرونده اعلام کنند.

تبصره ۳- در مواردی که داوری توسط هیأتی متشکل از سه داور انجام می شود حداقل یکی از داوران آن باید از میان کارشناسان حقوقی (ترجیحاً آشنا به مسائل حقوقی بخش تعاون) تعیین شود.

تبصره ۴- تعیین داور یا داوران با رأی اکثریت هیأت مدیره و هیات بازرسی خواهد بود.

جمهوری اسلامی ایران

وزارت تعاون

وزیر

شماره :
تاریخ :
پوست :

ماده ۸- موارد جرح داور

الف - اشخاص زیر را هر چند با تراضی نمی توان بعنوان داور انتخاب نمود:

۱- اشخاصی که بیطرفی و استقلال ایشان در موضوع داوری، محل تردید باشد.

۲- اشخاصی که فاقد اهلیت قانونی هستند.

۳- اشخاصی که بموجب حکم قطعی دادگاه و یا در اثر آن از داوری محروم شده اند.

۴- کلیه قضات و کارمندان اداری شاغل در محاکم قضایی.

ب - اشخاص زیر را نمی توان به عنوان داور معرفی و منصوب کرد مگر با تراضی طرفین:

۱- کسانی که سن آنها کمتر از بیست و پنج سال تمام باشد.

۲- کسانی که در دعوی ذینفع باشند.

۳- کسانی که با یکی از اصحاب دعوا قرابت سببی یا نسبی تا درجه دوم از طبقه سوم داشته باشند.

۴- کسانی که قیم یا کفیل یا وکیل یا مباشر امور یکی از اصحاب دعوا هستند یا یکی از اصحاب دعوا مباشر امور آنها باشد.

۵- کسانی که خود یا همسرشان وارث یکی از اصحاب دعوا باشند.

۶- کسانی که خود یا همسرشان با یکی از اصحاب دعوا یا با اشخاصی که قرابت نسبی یا سببی تا درجه دوم از طبقه سوم با یکی از اصحاب دعوا دارند، در گذشته یا حال دعوی کیفری داشته باشند.

۷- کسانی که خود یا همسرشان و یا یکی از اقربای سببی یا نسبی تا درجه دوم از طبقه سوم آنها با یکی از اصحاب دعوا یا زوجه و یا یکی از اقربای نسبی یا سببی تا درجه دوم از طبقه سوم او دعوی حقوقی داشته باشد.

۸- کارمندان دولت در حوزه ماموریت آنان.

۹- اعضای هیأت مدیره و بازرسان و مدیرعامل اتحادیه های تعاونی و رؤسا، مدیران و دبیران اجرایی اتاق های تعاون.

تبصره ۵- پس از تعیین داور، طرفین در صورت حدوث موجبات جرح می توانند تا قبل از صدور رأی داوری اعتراض خود را با ذکر دلایل و مستندات مربوطه به مرجع داوری اعلام نمایند. مرجع داوری

جمهوری اسلامی ایران

وزارت تعاون

وزیر

شماره :
تاریخ :
پوست :

موظف است پس از دریافت تقاضای جرح داور، در اسرع وقت به اعتراض وی رسیدگی و نظر قطعی خود را که برای طرفین لازم الاجرا است، اعلام نماید.

داور باید تا اعلام نظر مرجع داوری، رسیدگی به اختلاف موضوع داوری را متوقف نماید.

ماده ۹- داور جانشین

در صورت فوت یا حجر یا استعفاء و یا لغو حکم داور یا داوران از سوی مرجع داوری به دلیل قصور یا ناتوانی در انجام وظایف داوری و یا ثبوت جهات رد داور، مرجع داوری موظف است حداکثر ظرف یک هفته نسبت به تعیین داور جایگزین اقدام نماید.

بخش چهارم - رسیدگی

ماده ۱۰- مقررات عمومی

داور باید با رعایت مقررات این آیین نامه و قوانین و مقررات جاریه، جریان داوری را به نحو مقتضی اداره و به موضوع رسیدگی نماید و با طرفین اختلاف همواره رفتار مساوی و یکنواخت داشته باشد و به هر کدام از آنان، فرصت کافی برای طرح ادعا یا دفاع و ارائه دلایل و مستندات بدهد.

ماده ۱۱- جلسه رسیدگی

۱- تشخیص لزوم تشکیل جلسه برای ارائه ادله و توضیحات بر عهده داور است ولی در صورتی که یکی از طرفین حسب مورد در درخواست داوری یا لایحه دفاعیه تقاضای تشکیل جلسه کند، برگزاری جلسه با حضور طرفین الزامی است.

۲- در مواردی که هیأت داوری متشکل از سه نفر است، جلسات رسیدگی هیأت، با حضور اکثریت اعضای آن رسمیت خواهد یافت.

۳- کلیه لوایح، مدارک و یا سایر اطلاعاتی که توسط یکی از طرفین به داور تسلیم و ارائه شده و همچنین گزارش و نظریه کارشناس منتخب داور یا مورد توافق طرفین باید به طرفهای اختلاف ابلاغ گردد.

۴- داور صورت مجلسی از مذاکرات جلسه رسیدگی تهیه و به امضای حاضرین خواهد رساند. طرفین می توانند از صورت مجلس تنظیمی درخواست رونوشت کنند.

جمهوری اسلامی ایران
وزارت تعاون

وزیر

شماره :
تاریخ :
پوست :

۵- داور علاوه بر رسیدگی به دلایل استنادی طرفین، هرگونه تحقیقی که برای کشف حقیقت لازم باشد انجام خواهد داد.

ماده ۱۲- قصور هر یک از طرفین

- ۱- در صورتی که خواننده داوری در مهلت مقرر لایحه دفاعیه ارائه ندهد، داور براساس دلائل و اسناد موجود، رسیدگی و اتخاذ تصمیم خواهد کرد.
- ۲- عدم حضور هر یک از طرفین در جلسه رسیدگی یا خودداری آنان از ارائه ادله و مدارک مورد استناد، مانع از رسیدگی به موضوع اختلاف نبوده و داور براساس مدارک موجود رسیدگی و رأی مقتضی صادر خواهد کرد.

ماده ۱۳- محل داوری

داوری در مرکز اصلی (اقامتگاه قانونی) مرجع داوری انجام خواهد شد مگر آنکه باتوجه به شرایط و اوضاع و احوال دعوا و سهولت دسترسی به طرفین و تسریع در رسیدگی، محل دیگری توسط داور تعیین شود. در هر حال طرفین می توانند با موافقت داور و با تعهد به تامین هزینه مسافرت داور یا داوران، محل داوری را با توافق یکدیگر معین کنند.

ماده ۱۴- مدت داوری

مدت داوری سه ماه و ابتدای آن روزی است که موضوع برای انجام داوری به داور یا هیات داوری ارجاع می گردد.

ماده ۱۵- زبان داوری

زبان داوری فارسی است. در صورت عدم تسلط هر یک از طرفین به زبان فارسی بایستی از مترجم استفاده شود.

ماده ۱۶- ارجاع امر به کارشناسی

داور می تواند در موارد لزوم و یا به تقاضای هر یک از طرفین، موضوع را به کارشناس متخصص ارجاع کند. در این صورت، طرفین مکلفند هرگونه اطلاعات و مدارک مورد نیاز را در اختیار کارشناس منتخب خود قرار دهند. نظریه کارشناسی از طریق مرجع داوری به طرفین ابلاغ می گردد تا چنانچه به مفاد آن اعتراض دارند حداکثر ظرف ده روز از تاریخ ابلاغ اعلام نمایند. اعتراض مذکور در هیأت کارشناسی

جمهوری اسلامی ایران

وزارت تعاون

وزیر

شماره :
تاریخ :
پوست :

مرکب از سه نفر کارشناس به انتخاب داور یا به توافق طرفین، رسیدگی شده و نظری که این هیأت صادر و اعلام می کند، قطعی و غیرقابل اعتراض و مبنای تصمیم گیری داور خواهد بود.

بخش پنجم - ختم رسیدگی، صدور رأی و اجرای آن

ماده ۱۷ - خاتمه رسیدگی

رسیدگی داوری در موارد زیر خاتمه می یابد:

الف: استرداد درخواست داوری از ناحیه خواهان مگر آنکه دعوی در مرحله صدور رأی باشد و خواننده به آن اعتراض ننماید و یا خواهان از اصل دعوای خود صرف نظر کند.

ب: توافق طرفین بر ختم رسیدگی و حل و فصل اختلافات خود به طریق مصالحه و سازش و با شرایط مرضی الطرفین.

ج: صدور رأی به موجب ماده ۱۸.

ماده ۱۸ - صدور رأی

۱- داور باید بر اساس قوانین و مقررات جاری و اصول و قواعد حقوقی حاکم بر ماهیت اختلاف:

حداکثر ظرف یک هفته از تاریخ اعلام ختم رسیدگی، رأی مقتضی را صادر نماید.

۲- شرایط و مندرجات قرارداد طرفین و عرف و عادت و اوضاع و احوال مربوط باید در اتخاذ تصمیم

داور مدنظر قرار گیرد.

۳- تصمیم داور یا هیأت داوری که با اکثریت اعضای آن اتخاذ شده، معتبر خواهد بود و به منزله رأی

مرجع داوری است.

ماده ۱۹ - شکل و محتوای رأی

الف - رأی داور باید کتبی و حاوی نکات زیر باشد:

۱- شماره و تاریخ صدور رأی.

۲- مشخصات طرفین و وکیل یا نمایندگان قانونی آنها با قید اقامتگاه.

۳- موضوع دعوا و درخواست طرفین.

۴- گردش کار.

جمهوری اسلامی ایران

وزارت تعاون

وزیر

شماره :
تاریخ :
پوست :

۵- جهات، دلایل، مستندات، اصول و مواد قانونی که رای براساس آنها صادر شده است.

۶- مشخصات داور یا هیات داور.

ب- رأی داور باید مستند، موجه و مدلل بوده و مغایر با قوانین و مقررات موجد حق نباشد.

ج- رأی باید به امضای داور (و در مورد هیات داور به امضای تمام یا اکثریت اعضای آن) رسیده و ممهور به مهر مرجع داور باشد.

ماده ۲۰- ابلاغ رای

رأی پس از صدور، توسط مرجع داور به طرفین ابلاغ می گردد مشروط بر آنکه هزینه های داور به مرجع داور پرداخت شده باشد.

ابلاغ رای حسب مورد بصورت حضوری در مرجع داور و یا از طریق پست سفارشی به آخرین اقامتگاه قانونی اعلامی طرفین صورت می پذیرد.

ماده ۲۱- اصلاح، تفسیر و تکمیل رأی

۱- تا زمانی که رأی داور اجرا نشده است، هر یک از طرفین می تواند از داور درخواست تصحیح اشتباهات نگارشی و محاسبه ای رأی یا رفع ابهام از آن بنماید. داور نیز می تواند در صورت ملاحظه هرگونه اشتباه یا ابهام در رأی صادره رأساً اقدام به تصحیح یا تفسیر رأی نماید.

۲- داور باید ظرف پنج روز از تاریخ دریافت تقاضای تصحیح یا تفسیر رأی، یا پنج روز از زمان اطلاع از اشتباه، نسبت به اصلاح یا تفسیر آن اقدام کند.

تبصره ۵- داور به محض آگاهی از اشتباه خود مکلف است مراتب را طی گزارشی به اطلاع مرجع داور برساند.

۳- هر یک از طرفین می تواند با ارسال اخطاریه ای ظرف ده روز از تاریخ ابلاغ رأی، از داور تقاضا کند نسبت به ادعاهایی که در طول جریان داور مطرح شده ولی در رأی صادره مورد حکم قرار نگرفته است، رأی تکمیلی صادر نماید. داور در صورتی که درخواست مزبور را موجه تشخیص دهد، ظرف ده روز مبادرت به صدور رأی تکمیلی خواهد کرد.

۴- مقررات ماده ۱۹ در مورد اصلاح، تفسیر و رأی تکمیلی نیز لازم الرعایه است.

جمهوری اسلامی ایران
وزارت تعاون

وزیر

شماره :
تاریخ :
پیوست :

ماده ۲۲- اجرای رأی

رأی داور در موارد ذیل باطل و در سایر موارد ظرف بیست روز پس از ابلاغ، لازم الاجرا است. هرگاه محکوم علیه در مهلت مذکور رأی را اجرا ننماید، در صورت تقاضای کتبی محکوم له از دادگاهی که صلاحیت رسیدگی به اصل دعوا را دارد، برگ اجرایی صادر و طبق مقررات به مورد اجرا گذاشته می شود:

- ۱- رأی صادره مخالف با قوانین موجد حق باشد.
- ۲- داور نسبت به مطالبی که موضوع داوری نبوده رأی صادر کرده است.
- ۳- داور خارج از حدود اختیار خود رأی صادر نموده باشد. در این صورت فقط آن قسمت از رأی که خارج از اختیار داور است ابطال می گردد.
- ۴- رأی داور پس از انقضای مدت داوری صادر و تسلیم شده باشد.
- ۵- رأی داور با آنچه در دفتر املاک یا بین اصحاب دعوا در دفتر اسناد رسمی ثبت شده و دارای اعتبار قانونی است مخالف باشد.
- ۶- رأی داور به وسیله داورانی صادره شده که مجاز به صدور رأی نبوده اند.
- ۷- قرارداد رجوع به داوری بی اعتبار بوده باشد.

بخش ششم - سایر مقررات

ماده ۲۳- هزینه ها

هزینه ها عبارتند از:

- ۱- هزینه های داوری
- ۲- هزینه های اداری

ماده ۲۴- هزینه های داوری

هزینه های داوری شامل موارد زیر است:

- ۱- حق الزحمه داوران مطابق ماده ۲۶ آیین نامه.
- ۲- حق الزحمه کارشناسان مطابق با تعرفه های قانونی.

جمهوری اسلامی ایران

وزارت تعاون

وزیر

شماره :
تاریخ :
پوست :

۳- هزینه مأموریت داوران به خارج از حوزه مرجع داوری در صورتی که به تقاضای هر یک از طرفین ویاتصمیم داور و تأیید مرجع داوری انجام شده باشد.

ماده ۲۵- هزینه‌های اداری

هزینه‌های اداری شامل تدارک مکان مناسب برای برگزاری جلسات داوری، امور دبیرخانه، تأمین منشی و نظایر آن مبلغ سیصد هزار ریال (۳۰۰۰۰۰) می‌باشد.

ماده ۲۶- تعیین حق الزحمه داوری

حق الزحمه داوران به شرح ذیل تعیین می‌شود:

- ۱- حق الزحمه داوری در صورت واحد بودن داور پانصد هزار (۵۰۰۰۰۰) ریال و در صورتی که داوری توسط هیات صورت پذیرد به ازای هر نفر سیصد هزار (۳۰۰۰۰۰) ریال خواهد بود.
- ۲- چنانچه دعاوی متعدد باشد حق الزحمه هر دعوی جداگانه تعیین و بر مبنای تعرفه فوق محاسبه و تعیین میگردد. تشخیص متعدد بودن دعاوی با مرجع داوری خواهد بود.
- ۳- حق الزحمه داوری طبق تعرفه در زمان انتخاب داوران تعیین میشود.
- ۴- چنانچه در اثنای کار داوری، طرفین سازش نمایند، تعیین میزان حق الزحمه داوران با توجه به اقدامات انجام شده با مرجع داوری خواهد بود.
- ۵- حق الزحمه داوران باید در حساب خاصی که از سوی مرجع داوری برای این امر اختصاص یافته تودیع و پس از انجام کار داوری طبق مقررات به آنها پرداخت شود.
- ۶- چنانچه امر داوری مستلزم عزیمت به خارج از محل مرجع داوری باشد هزینه سفر بر مبنای هر کیلومتر رفت و برگشت ۵۰۰ ریال و برای هر روز مقطوعاً دوست هزار ریال تعیین میگردد. کسر کیلومتر و روز کامل محاسبه خواهد شد.

ماده ۲۷- تأمین هزینه‌ها

الف - مسئولیت پرداخت - پرداخت هزینه‌های موضوع مواد قبل به عهده متقاضی هر مورد اعم از داوری، کارشناسی و سایر موارد خواهد بود.

تبصره ۱- محکوم له داوری می‌تواند هزینه‌های پرداختی را از محکوم علیه مطالبه نماید.

جمهوری اسلامی ایران

وزارت تعاون

وزیر

شماره :
تاریخ :
پوست :

تبصره ۲- چنانچه در موافقتنامه داوری یا بموجب توافق بعدی طرفین ترتیب دیگری مقرر شده باشد، به همان ترتیب عمل خواهد شد.

ب- زمان پرداخت - زمان پرداخت هزینه های داوری به ترتیب زیر است:

۱- هزینه اداری همزمان با تسلیم درخواست داوری به مرجع داوری.

۲- حق الزحمه داوری پس از تعیین داور.

۳- حق الزحمه کارشناسی پس از تعیین کارشناس.

۴- هزینه ماموریت پس از تایید مرجع داوری .

ماده ۲۸- داوری اختلافات داخلی و خارجی در موارد و موضوعاتی که در مقررات حاضر پیش بینی

نشده است، به ترتیب تابع مقررات عمومی و آئین رسیدگی مندرج در باب هفتم قانون آئین دادرسی

دادگاههای عمومی و انقلاب در امور مدنی مصوب سال ۱۳۷۹ و قانون داوری تجاری بین المللی مصوب

۱۳۷۶ خواهد بود.